

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitott sora 40 fillér.

A közigazgatási reform.

Sándor János belügyminiszter előterjesztette a reformot.

Sándor János belügyminiszter a képviselőház e hó 12-iki ülésében a vármegyei közigazgatás reformjáról a következő három törvényjavaslatot terjesztette elő:

1. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről.
2. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól.
3. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatásról.

Az alábbiakban adjuk a három javaslat ismertetését:

I. A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről

szóló törvényjavaslat négy szakaszból áll.

A kinevezési rendszer.

Az első szakasz kimondja, hogy vármegyékben a közigazgatást kinevezett alkalmazottak látják el önállóan vagy önkormányzati szervek közreműködésével. Az alkalmazottak közül az V. és VI. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a király, a VII.—IX. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a belügyminiszter nevezi ki.

Az átszervezés.

Minden vármegyei közigazgatási alkalmazott, akit állásra a törvényhatósági bizottság választott, vagy a főispán, vagy az alispán nevezett ki, a törvény hatálya alá lépve a rendelkezési állapotban levő alkalmazottnak azokra az illetményekre van igénye, melyeket részére az e törvény hatálya alá lépve érvényben álló jogszabályok megállapítanak. Azt a rendelkezési állapotba került alkalmazottat, akit legkésőbb egy év alatt állami alkalmazottá nem neveznek ki, sem végellátásban nem részesítenek, az egy évnek utolsó napjával állásától felmentettnek kell tekinteni. Az ilyen alkalmazottat, halála után hozzátartozóit a vármegyei nyugdíjszabályzat értelmében járó ellátás akkor is megilleti, ha ránézve egyébként az ellátás feltételei még be nem állottak. A fenti és egyéb kötelezettségek alól felszabadult vármegyei nyugdíjalapot a vármegyei közjóléti intézményekre fordíthatja.

Az állami állásokra kinevezett alkalmazottakra az állami alkalmazottakra érvényes jogszabályok irányadók, de a már egyénileg megszerzett jogokat a javaslat nem érinti.

A legnépesebb 21 vármegye alispánja mindaddig, míg a VI. fizetési osztályba tartozik, évenként 2000 korona működési pótlékban részesül.

II. A közigazgatási alkalmazottak szolgálati viszonyairól

szóló javaslat kimondja, hogy a minisztériumokban az előadói tervezetek felülvizsgálása az elkerülhetetlenül szükséges mértékre szorítottassék és hogy a fontosabb fogalmazási tennivalókat magasabb állású tisztviselők lásák el. A miniszterelnökségnél a belügyi, a Felső személye körüli, földművelésügyi, honvédelmi, kereskedelmi és közoktatásügyi mi-

nisztériumban a fogalmazói és segédfogalmazói állásokat fokozatosan meg kell szüntetni, ellenben jogi képesítésű IX. fizetési osztályba tartozó külső tisztviselőket lehet központi szolgálatra berendelni. A berendelés a vármegyei közigazgatási, valamint azon tisztviselők köréből történhetik, kik az illető miniszter fenhatósága alá tartozó hivataloknál vannak alkalmazva.

Kötelező külső szolgálat.

A javaslat szerint a fentemlített minisztériumokban a VIII.—V. fizetési osztályokba csak azt lehet kinevezni, aki legalább három évi olyan vármegyei vagy városi szolgálatot igazol, melyhez jogi képesítés szükséges. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a minisztériumi tisztviselőkre, akik 1914 évi május 1-ét megelőzőleg az illető minisztériumba már ki voltak nevezve. A nevezett minisztériumokban fogalmazói és ennél kisebb álláson alkalmazott tisztviselőket külső szolgálati állások valamelyikére ki kell rendelni. A kirendelt tisztviselő az illető minisztérium személyzetének létszámában marad.

A vármegyei állások.

A vármegyékben a következő állami állások szervezettek: alispáni, főjegyzői, másodfőjegyzői, aljegyzői, főszolgabírói, szolgabírói, árvaszéki elnöki, árvaszéki tőlnöki, tisztifőügyész, tisztügyész, közigazgatási gyakoronoki, tisztifőorvosi, járási orvosi, főlevéltárnoki, főszámvevői, számtanácsosi, számvizsgálói, számellenőri, számtiszt, számgyakornoki, irodaigazgatói, irodatiszti, segédtiszt, és a szükséges altiszt és szolgai állások. Az orvosok és allevéltárnokok állása megüresedésük esetén megszűnnek.

A javaslat intézkedik azután a vármegyei tisztviselők fizetési osztályba sorozásáról.

Az alispáni állások egyharmadát az V., kétharmadát a VI.

A főjegyzői, árvaszéki elnöki és főügyész állások egyharmadát a VI., kétharmadát a VII.

A főszolgabírói állások kétnyolcadát a VI., háromnyolcadát a VII., és háromnyolcadát a VIII.

A tisztifőorvosi állások kétnyolcadát a VI., háromnyolcadát a VII. és háromnyolcadát a VIII. fizetési osztályba sorozza s a többi állás osztályozását is felsorolja.

A közigazgatási tisztviselők szakok szerint összesített országos létszámot alkotnak. Az alkalmazottak esküformája az „önkormányzat törvényes jogainak” tiszteletben tartásáról is szól.

A meg nem szavazott adók behajtására és a meg nem ajánlott ujonczok kiállítására vonatkozó rendeletek végrehajtásának tilalma a vármegyei közigazgatási tisztviselőkre is fennáll, az előmunkálatokat azonban kötelesek teljesíteni.

A fegyelmi eljárás.

A vármegyei tisztviselők fegyelmi eljárására az 1886. XXIII. t.-cz. rendelkezései a következő módosításokkal irányadók:

1. Fegyelmi ügyekben első fokon a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, másodfokon a belügyminiszter határoz.

2. A fegyelmi hatóság fegyelmi vétség megállapítása nélkül is kimondhatja a tisztviselőnek a közigazgatás érdekében való áthelyezését. A tisztviselőt a belügyminiszter helyezi át.

III. A vármegyei közigazgatásról.

A javaslat a jelenlegi állapot változatlanul hagyásával törvénybe iktatja a vármegyéket és székhelyeiket. Kimondja továbbá, hogy a javaslat rendelkezései a pénzügyigazgatásra nem terjednek ki.

A törvényhatósági bizottság.

A törvényhatósági bizottság szervezete, a tagok létszáma érintetlenül marad. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés hatáskörének megállapításánál figyelembe veszi a javaslat azt a tapasztalatot, hogy községi és egyéb helyi érdekű ügyeknek intézésére a közgyűlés nem alkalmas. Ezért a közgyűlés hatáskörébe utalja azokat az ügyeket, melyek országos vagy megyei közérdekek.

A közigazgatási bizottság.

A helyi érdekű ügyeknek intézését részben a közigazgatási bizottságra, részben az új járási bizottságra bizza. A hatáskörnek kibővítése által a közigazgatási bizottság állandó góczponja lesz a vármegye központi önkormányzati tevékenységének, a választott tagok száma huszonkettőre emeltetik fel, ami a választott elemnek a tisztviselőtagok felett túlsúlyt biztosít.

A járási bizottság.

Uj önkormányzati testületet nyer a vármegye a járási bizottságban. A bizottság a főszolgabíró elnöklété alatt részben a tisztviselőkből, részben a közgyűlés által választott tagokból vagy olyan más egyénekből fog állani, kik a járáshoz erkölcsi vagy anyagi érdekszállakkal fűződnek. A javaslat döntő súlyt biztosít a választott elemnek. A bizottság elé olyan ügyek tartoznak, melyek intézésénél a helyi viszonyokban való jártasság folytán a testület tagjaitól nagyobb érdeklődés várható, mint az eddigi hatóságoktól, melyek az élettől távolabb állottak. A javaslat ezért községi, járási ügyekben széleskörű intézkedési, felügyeleti és véleményezési hatáskört ad a járási bizottságnak.

Felügyelet.

A közgyűlés ellenőrzési hatásköre lényegesen kibővül, amennyiben azt a javaslat a vármegye egész közigazgatására kiterjeszti és felruhazza, a közgyűlést azzal a joggal is, hogy bármelyik közigazgatási tisztviselő ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot folyamatba tételtesse. Az ellenőrzési jogkört még hathatósabban gyakorolhatja a vármegye a közigazgatási bizottság útján, mely a közigazgatási közegektől felvilágosításokat kívánhat és azokat állásuktól is fel függesztheti.

Felirati jog.

A vármegye a miniszternek, a főispánnak vagy az alispánnak olyan rendelete ellen, melyet jogszabályba ütközőnek vagy egyébként sérelmesnek vél, felirhat a miniszterhez, illetőleg panaszt tehet a közigazgatási bíróságnál.

A vármegye táblabírája.

A vármegye a felirási jogot választott táblabírája útja gyakorolja. A táblabíró és helyettesét a közgyűlés kijelölés nélkül titkosan három évre választja. A táblabíró e minőségben tanusított viselkedéséért nem lehet felelősségre vonni, a közgyűlés azonban a megbízást bármikor visszavonhatja. A tábla-

birót fizetés nem illeti meg. A sérelmes rendelet vagy intézkedés végrehajtását a felírás felfüggeszti.

A politikai jogkör.

A törvényhatósági bizottság országos ügyekkel foglalkozhatik. Megállapodásait a többi törvényhatósággal és a kormánnyal közölheti és az országgyűléshez közvetlenül felterjeszheti. A kormány a törvényhatósági bizottságot országos ügyekben véleménynyilvánításra hívhatja fel.

A jóváhagyások csökkentése.

A kormányhatósági jóváhagyásra szoruló közgyűlési határozatok köre szűkebbre szorult, amennyiben csak új, illetőleg tetemesebb anyagi megterhelhetőség eseteiben köti ki a javaslat a miniszter jóváhagyását. Függetlenebbé válik a szabályrendelet-alkotás is. A szabályrendelet jóváhagyottnak tekintetik, ha a miniszter kilenczven napon belül nem nyilatkozott. Jóváhagyást igénylő határozatoknál ez a határidő hatvan nap lesz.

A főispán és alispán.

A főispán jogállását a javaslat érintetlenül hagyja. A vármegyei közigazgatás vezetője jövőre is az alispán lesz, akinek hatósága alá fognak tartozni nemcsak a közigazgatási alkalmazottak, hanem a megye területén működő egyéb közigazgatási hatóságok és hivatalok is. Egyebekben az alispán és a többi tisztviselő hatásköre változatlan marad, sőt a javaslat arról is gondoskodik, hogy a vármegye helyi (gazdasági, közjóléti, stb.) érdekű ügyeinek intézésében a tisztviselők éppen úgy rendelkezésére álljanak a vármegye közönségének, mintha választott tisztviselők volnának. A nem magyar anyanyelvű állampolgárok részére a javaslat biztosítja azt a jogot, hogy bizonyos feltételek mellett járási hatósága előtt saját anyanyelvét használhassa.

Indokolás.

A három törvényjavaslat indokolásából a következőket emeljük ki:

I. A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről

szóló javaslat indokolása rámutat arra, hogy a kinevezési rendszernek korántsem az a célja, hogy a bürokratizmusnak engedjen teret, hanem ellenkezőleg az, hogy az önkormányzati elemnek az eddigénél jóval szélesebb körű közreműködését biztosítsa. A közigazgatás nemzeti és szociális feladatainak megoldásához egységesen szervezett, egyöntetűen egységes vezetés alatt működő gépezet kell, melyben az egyes alkatrészek gondos megválasztása és megfelelő elhelyezése biztosítja az egész gépezet összevágó működését. A kinevezési rendszernél a tisztviselő alkalmazása nem laikus elemre, hanem szakhatóságra van bízva, amely hatóság elsősorban a helyi elemekre lesz ugyan tekintettel, a kik a népet és a viszonyokat ismerik és a lakosság nyelvét értik, de ha ott nem találkozik alkalmas jelölt, ilyen az országos létszámban könnyen található. A kinevezési rendszer nagy előnyökkel jár a tisztviselőkre is, kiknek életfogytiglan biztos megélhetést jelent és akik az országos létszám mellett megfelelő előhaladásra számíthatnak. Kétségtelen továbbá, hogy a tisztviselők gyakorlati kiképzése a jó közigazgatás egyik legfontosabb követelménye. A külső gyakorlat megszerzésének eddigi útját állta az a válaszfal, melyet a választási rendszer állított a központi és a megyei alkalmazottak közé. E válaszfal leoldásával mód nyílik arra, hogy a központi tisztviselői a kellő gyakorlatot szerzett külső tisztviselők sorából szemeltesse ki. Nagyfontosságú nemzeti érdek, hogy a közigazgatás pártatlan legyen. A kinevezett tisztviselő a közsegtől független lesz, tehát több joggal várhatunk tőle pártatlanságot, mint a választott tisztviselőtől, a ki önkénytelenül is hatása alatt áll annak a függő viszonyoknak, mely választott és választó között fennáll. Igaz, hogy a kinevezési rendszer szorosabban fűzi a kapcsolatot a tisztviselő és a kormányhatóság között. Am a vármegyei tisztviselő ma sem független a kor-

mánytól, mely rendelkezik vele, működését ellenőrzi és felette legfelső fokon fegyelmi bíraskodást gyakorol. Ez a függő helyzet semmiesetre sem fog úgy nehezédni a tisztviselőre, mint az eshetőségekkel minden hatodik évben fenyegető eddigi állapot. Az önkormányzat lényegesen nem a tisztviselők választásában, hanem abban áll, hogy a közigazgatásban a független elemek közreműködése minél szélesebb körben biztosított és hogy az ügyek intézése felsőbb jóváhagyáshoz kötve ne legyen. Egyébként tekintetbe veendő még, hogy a választás szabadságának eddig is szűk korlátokat szabott, hogy a törvény a kijelölést olyan választmányra bízta, mely összeállításánál fogva a főispánnak akaratát juttathatta érvényre. Ilyen körülmények között a jelenlegi korlátozott választást a kinevezéstől csak egy kis lépés választja el.

II. A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről

szóló javaslat indokolásában a miniszter rámutat arra, hogy néhány mélyreható rendelkezést vet fel, amelyek a mai jogállapotot az alkalmazottak javára igen előnyösen fogják megváltoztatni. Elég e tekintetben a státuszrendezésnek nagyon előnyös voltára, a kinevezésre, az átelyezésre és a fegyelmi szabályok legsúlyosabb rendelkezéseinek módosítására utalni.

III. A vármegyei közigazgatásról

szóló javaslat indokolása rámutat arra, hogy a jelenlegi vármegyei általános közigazgatás mai rendszere a változott viszonyok közt nem állja meg többé a helyét. A reformban a vármegyei intézmény évezredes fejlődésére és országunk sajátos viszonyaira kellett figyelemmel lenni. Az ősi intézményekhez való kegyeletos ragaszkodás tiltakozik az ellen, hogy felduljunk azokat a kereteket, melyek között a vármegye egy ezredév óta teljesíti hazafias hivatását. A reform főszempontja az, hogy a régi keretek fentartása mellett a vármegye a modern életviszonyok között is képes maradjon azokra a szolgáltatásokra, melyekkel a nemzetet egy évezreden át hálára kötelezte. Ennek fogva a javaslat nem halad csillagó elméletek nyomán, mert nem az a célja, hogy mindent felforgasson, hanem ellenkezőleg, hogy fentartsa mindent, ami a mai rendszerben jónak bizonyult, módosítással pedig csak ott álljon elő, ahol a kinevezési rendszer, vagy az önkormányzat erősítése ezt megköveteli, vagy ahol hibák kiküszöbölése ezt indokolja.

Tisza István a nemzetiségi kérdésről.

Tisza István gróf miniszterelnök kolozsvári tartózkodása alkalmával a nemzetiségi kérdésről mely figyelem közt a következőket mondotta:

Tisztelt Uraim! Közhelyeket mondok, olyan közhelyeket, a melyekben minden magyar ember egyetért, ha azt mondom, hogy a nemzetiségi kérdés megítélésénél változhatatlan sarkpont, olyan alapköve egész berendezkedésünknek, egész politikai gondolkodás-módunknak, amellyel nincs megalkuvás: a magyar nemzet politikai egysége és a magyar állam nemzeti egysége. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps.) Nálam sohasem fogják azt tapasztalni, hogy ezzel az alapelvvel ellentétes tendenciákkal bármi tekintetben találkozhatnak. Én szerintem a nemzetiségi politika feladata nem az, hogy erről az elvről, elvi alapról lecsuszva keressen kompromisszumokat, ezen elvi alappal ellentétes álláspontot álljon, hanem az, hogy ezzel az elvi alappal összeegyeztethesse az országban lakó nem magyar ajkú polgártársainknak jogosult faji, kulturális és gazdasági érdekeit. Én keresem a békét, keresem a megértést, keresem az egyetértést, mert tudom azt, hogy ennek a naroknyi nemzetnek a maga nagy proble-

máit csak akkor lehet igazán megoldani, ha az országban lakó nem magyar ajkú polgárok nagy többségének becsületes, hátsó gondolat nélkül, odaadó támogatásában részesül. Nekünk erre az együttműködésre szükségünk van, de ezt nem szabad úgy keresnünk, hogy mi lecsuszunk a magunk, az egységes nemzeti állam álláspontjáról, hanem keresnünk kell azon az alapon, hogy ez ország nem magyar ajkú lakosságának mentől szélesebb rétegeit győzzük meg róla, hogy ők a maguk jogosult faji, nyelvi, kulturális, vallási érdekeiket kielégíthetik ezen az elvi alapon is, hogy nekik saját jól felfogott érdekük is az, hogy a magyar nemzetnek ezzel az életcéljával, ezzel a magyar léttel összeforrott politikai törekvései ne ellentétbe, de ezzel harmoniába helyezkedjenek. (Élénk helyeslés.)

Tisztelt Uraim! Ez az alapgondolat vezettet engem a nemzetiségi kérdés kezelésében az egész vonalon, mindig az egész életemben. Ez vezetett engem azokban a meglehetősen sokra tartott eszmecsereketben is, amelyeket a román nemzetiségi párt egyes irányadó képviselőivel folytatott. Ma már azok után a kijelentések után, amelyek nyilvánosság előtt megtörténtek, felesleges volna a dolgot tovább magyarázni, ma már mindenki tudja azt, hogy ez az egész megbeszélés azon az alapgondolaton épült fel, hogy igyekezzem azokat úgy meggyőzni róla, miszerint nekik létérdekük az, hogy a magyar államot alkotó nemzetben belekapcsolódjanak, hogy annak politikai törekvéseit támogassák, annak súlyát és hatalmát növeljék, mert ez létérdeke a románoknak, ugymint egyetlen más nemzetiségnek sem, a németnek kivételével. Rájuk is áll az, ami áll a németre. A hazánkban lakó németek a német nemzeti gondolatnak akkor tesz szolgálatot, ha ebben a monarchiában nem a szláv nyelveket mozdítják elő (Ugy van!), akkor tesz szolgálatot, ha ebben a monarchiában fenntartja azt a dualizmust, amelynek folytán az egységes magyar nemzet a monarchia politikájára mindig irányadó befolyást gyakorol. (Élénk helyeslés.)

Tisztelt uraim! Egy darabig reméltem, hogy a nacionalista párt tetemes részével sikerülni fog megállapodásra jutnom. Megmondhatom őszintén, ezzel mindig tisztában voltam, hogy van azok között az urak között olyan irányzat, amely soha semmiféle tartós békére kapható nem lesz. De viszont maguk azok a beszélgetések, amelyeket folytattam, meggyőztek róla, hogy van több belátással, több hazafiui belátással is bíró rész, amely többé-kevésbé terrorisztikus hatása alatt áll, amely önkénytelenül maga is érzi azt, hogy nem jó utakon jár s azt hiszem, magyar ember nem követ el hibát és a magyar embernek nem szabad sajnálnia a fáradságot, hogy igyekezzék ezeket meggyőzni, ezeket felvilágosítani, ezeket a terrorizmus alól felszabadítani és elérni azt, hogy a románságnak is mentől nagyobb része fenntartás nélkül csatlakozik a magyar nemzet politikai törekvéseihez.

Ezek a megbeszélések, uraim, még annyiban sem jártak eredménnyel, hogy a román nacionalista pártiak legalább egy részét, egy kisebb részét sikerült volna megnyernem. Nagy sajnálatomra azok az urak jobbnak látták, és természetesen elhatározták, hogy egy táborban maradni azokkal, akiknek azóta való működése is mutatja, mennyire igyekeznek a mérsékeltabb elméket jövőre is magukhoz csatolni. Ez, tisztelt uraim, a legkevésbé sem befolyásolhatja további magatartásunkat. Én szerintem a feladat

tovább is az, amit a körülményekhez mért eszközökkel, de az elvekhez, az alapgondolathoz való következetes ragaszkodással amelyeket tovább kell megvalósítani törekednünk, az alapgondolat az, hogy az ország románságának mentől nagyobb részét igyekezni kell teljesen kibékíteni a magyar nemzeti politikával.

Tisztelt Uraim! Ne higgyék azt, hogy ez hiu törekvés. Én nagyon jól tudom azt, hogy Erdélyben bizonyos pontig elmérgesedett helyzettel állunk szemben. Nagyon jól tudom, hogy egy ilyen dolog, amelynek a mult század közepének gyászos emlékei is a lelkek mélyén annyi keserű akadályt állítanak az útjába, hogy az ilyen dolog nem érhető el egyszerre; de én csak két dologra figyelmeztetek:

Erdély határain, illetőleg az erdélyrészi megyéken kívül, mondjuk: az ugynevezett Magyarországon a románságnak igen tekintélyes része nyílt sisakkal szembehelyezkedik a nacionalista törekvésnek; a román lelkészi karnak is igen tekintélyes része nyílt sisakkal magyar politikai törekvések mellett és a nacionalista törekvések ellen foglal állást. Ha ez ott lehetséges, ahol természetesen megkönnyítette a helyzet ilyen alakulását az, hogy nem forogtak fenn az itt előbb jelzett kedélyheli akadályok, miért ne lehessen ez meg idővel itt is? Csak az az erős elhatározás kell mind a két oldalról, hogy nekünk nem szabad a mult keserű emlékeit azért felkeresnünk, hogy abból mérget szívjunk magunkba. Nekünk, ezekből okulást kell magunkba szívnuunk, ha magának a hazának helyzetét is javítani akarjuk. Nekünk, a mult keserűségeit eltemetve, éppen csak azt kell ezekből megállapítanunk, hogy a multban is voltak törekvések, amelyek egyik félnek sem használtak, hanem a népnek csak végtelen szenvedésére, csak saját kárukra vezetett azoknak, akik egymás megsemmisítésére törtek.

A másik ez: Emlékezzünk csak vissza, hogy harmincz-harminczöt esztendővel ezelőtt milyen volt a helyzet az erdélyi szászoknál. Vajjon ugyanakkor az erdélyi szászok igen tekintélyes része nem üzött-e nagyon erős nemzetiségi politikát? Nem követett-e el mindent, hogy a német közvéleményt ellenünk felingerelje? Vajjon akkor, fokozott mértékben, nem száz oldalról halottuk-e azokat a vádakot a magyar zsarnokság ellen, amelyeket ma a román tulzók részéről hallunk? És szász polgártársainkat azóta saját belátásuk rávitte arra, hogy ők akkor saját érdekük szempontjából is, Németország érdeke szempontjából is rossz utakon jártak. Saját belátásuk bírta őket más politikai irány követésére s ma, hála Istennek, a szászok és a magyarok között Erdélyben megvan az a harmonia, amely, remélem, beláthatatlan időig mindig áldásdus gyümölcsöket fog teremni. (Ugy van!)

A kormány álláspontja.

Nekünk tehát, tisztelt Uraim, tovább kell mennünk a magunk útján; mennie kell a kormánynak és mennie kell a társadalomnak. Arról, még egyszer mondom, meg lehetnek győződve, hogy ez a kormány olyanokkal, akik nacionalista politikai programjukhoz ragaszkodnak, semmiféle politikai kompromisszumra nem lép. (Hosszas, zajos helyeslés és taps.) A politikai megegyezésnek alapfeltétele az, hogy megcsináljuk mindazt, amit a egységes magyar nemzeti állam keretén belül az ő méltánylást érdemlő óhajta-saik javára megcsinálhatunk, (Élénk helyes-

lés), de többet azután egy hajszállal sem. Ennek fejében azután szűnjének meg a nemzetiségi politikai izgatások. (Élénk felkiáltások: Igaz, ugy van!) Ez szerintem a helyes politika. (Igaz, ugy van!) Ezt változatlan következetességgel folytatni kívánjuk tekintet nélkül arra, hogy közvetlenül van-e eredménye vagy sem, mert ennek meg lesz az eredménye. Ha mi igyekszünk például a vallásoktatás terén és más eféle kérdésekben a románok tiszteletreméltó kívánságait és óhajta-sait tekintetbe venni s ha minden lehető elkövetünk, hogy javítsuk a közigazgatást, hogy a magyar állam exponensei valódi atyai tanácsadói, vezetői, gondviselői legyenek a reá bizott népnek. (Igaz, ugy van!) ha mi egyáltalán igyekszünk orvosolni minden bajt, minden sérelmet: ez meg fogja teremni gyümölcsseit és napról-napra fog szaporodni azoknak a románoknak száma, akik belátják azt, hogy tévutakon járnak, amikor a nacionalista izgatás utvesztőjébe ragadtatják magukat, de akikben egy adott pillanatban fel fog támadni az erkölcsi bátorság arra, hogy ezt nyíltan bevallják és a hazafias, igazán helyes román politikát kövessék. (Igaz, ugy van!) Ehez tisztelt uraim, szükségem van s szükségünk van a magyar társadalom támogatására, ehhez szükségünk van az Önök támogatására. (Éljenés.)

A társadalom támogatása.

A magyar társadalomnak erősnek kell lennie. Az erőnek sok minden egyéb mellett kiváló tulajdonsága az, hogy nyugalommal párosul és hogy vonzerőt gyakorol. Amiben fajsuly, amiben belső erő van, az önmagától agitacionális központ lesz, az tudni fogja maga felé vonni a széjjelzört elemeket, az tud csatlakozást keltetni maga iránt.

Tisztelt uraim! A haza legszentebb érdekeinek nevében kérem önöket, hogy ezt a vonzerőt fejlesszék ki, hogy ezt a vonzerőt juttassák érvényre. Kerüljenek mindent, ami elválaszt, kerüljenek mindent, ami e hazának békes indulatu polgárait olyan keserűséget, olyan elégedetlenséget ébreszthet, amely a tulzók számára, az izgatás számára készíti elő a talajt. Nekünk nem az izgatóhoz kell a tömegeket hajtani, hanem ellenkezőleg, el kell vonnunk a tömegeket az izgatóktól; el kell vonnunk azáltal, hogy igyekszünk rokonérzéssel fogadni minden teljesíthető óhajta-sukat, igyekszünk nekik az életben jó tanácsos segítségükre, szolgálataikra lenni, hogy igyekszünk meghitt, jó, önzetlen barátai lenni. (Igaz, ugy van.)

Tisztelt uraim! Ezek paragrafusokba nem szedhető dolgok, ezeket nem lehet törvénybe iktatni, ezeket nem lehet elrendelni; de egy nemzet, amely élni akar, kell hogy bírjon ezekkel a tulajdonságokkal, kell hogy ezeket a tulajdonságokat diadalmasan érvényre juttassa, még olyan érzelmi momentumok legyőzése árán is, amelyeket senki sem tart szentebbnek és tiszteletre méltóbbnak, mint én. (Élénk éljenés.) Ez az a nemzetiségi politika, amelyet én követek, amelyet én ajánlok, amelynek követésére én kérem az országot. (Élénk éljenés.)

Higyek el nekem, hogy sokkal könnyebb lett volna hangzatos, sovíniszta frázisokat mondanom; de abban a tudatban, hogy lelkiismeretem parancsszavát követem, igen szívesen tűrök el minden kritikát; a legszívesebben tűröm el, ha azok állítanak oda az erdélyi magyarság elé mint rossz magyar embert, mint az erdélyi magyarság feláldozóját, akik a Vlád Aurelokkal és a Tomics Jásákkal csináltak és csinálnak együtt poli-

tikát és akik az általános szavazattal akarták az erdélyi részeket boldogítani. Válasszanak az én barátságom és ezen urak barátsága között! (Szűnni nem akaró, lelkes éljenés és taps.)

A hatalmas beszéd után felzúgott a taps és éljenés. A küldöttség minden tagjára mélyeséges hatást tettek a miniszterelnök ideálisan nemes gondolkodásából fakadó szavai. Mindenki azzal a felemelő tudattal és erős meggyőződéssel távozott, hogy a kormány nemzetiségi politikája a leghelyesebb uton jár és a legerősebb védelmezője az erdélyi érdekeknek.

POLITIKAI HIREK.

A közigazgatási reform a Ház előtt. Interpelláció a gyulafehérvári gyűlés miatt.

A képviselőház folyosóján pénteken délelőtt nagy volt az élénkség. Tíz órakor a munkapárti oldalon nagy számmal voltak együtt a képviselők és természetesen a nap szenzációjáról, a közigazgatási reform benyújtásáról esett a legtöbb szó.

A gyulafehérvári népgyűlés ügye ismét a Ház elé került, amennyiben Pop-Csicsó István interpellált ebben a kérdésben. Az ellenzék a mai ülésről is távolmaradt.

Sándor János belügyminiszter három törvényjavaslatot terjesztett elő: 1. A vármegyei közigazgatásról; 2. a vármegyei közigazgatási alkalmazottak szolgálati és személyi viszonyairól; 3. a vármegyei alkalmazottak kinevezéséről. Ezeket a törvényjavaslatokat vezető cikkünkben ismertetjük olvasóinkkal.

Pop-Csicsó István mondta el sürgős interpellációját a gyulafehérvári román gyűlés feloszlata ügyében. Tizenkét kérdést intézett a belügyminiszterhez. Azt állítja, hogy a feloszlata nál a hatóság visszaéléseket követett el. Követeli, hogy a miniszter szigorú vizsgálatot indítson meg és büntesse meg a vétkes közegeket.

Sándor János belügyminiszter azonnal válaszolt. Ismertette a gyűlés feloszlataának körülményeit. Egyébként az úgy az alsófehérmegyei közigazgatási hatóság előtt fekszik. Itt fogják megállapítani, hogy helytelenül jártak-e el a hatóságok? Az a kérdés, hogy történt-e izgatás vagy nem? Egy hatósági feljegyzés szerint Vlád a következő jelzőket használta a választójogi törvényre „Disznóság! Gázság! Alávalóság!” Ha ezeket nem mondta, helytelenül járt el a hatóság, ellenkező esetben helyesen. Hogy tisztázódjék ez a kérdés, Vlád ellen is elrendelték a bűnügyi vizsgálatot. — Századokig békeben élt a magyarság a románsággal és ma is így volna, ha nem zavarnák a jó viszonyt. Mikor a kormány és a munkapárt a legméltányosabban akar eljárni akkor ilyen visszhangot kap, Itt a balázsfalvi eset, melyben még nem indult meg a vizsgálat a román egyház részéről. Mi békés nemzetiségi politikát akarunk, de nem vagyunk hajlandók eltérni, hogy szabadon garázdálkodjanak, kitudják a román színeket a templomra és hogy a diákok tüntessenek a magyarság ellen. Nem akart pontonként válaszolni, de utal arra, hogy nálunk szabad gyülekezési jog van és lehet szabadon a nemzetiségi politikáról beszélni. A feloszlattott gyűlés után — úgy tudja — a román vezérek jól mulattak és hajnalig keseregtek bor mellett. Kéri válasza tudomásul vételét.

Pop-Csicsó István a választ nem veszi tudomásul hosszú indoklással. Kijelenti, hogy a balászfalvi templomra nem a román zászlót tűzték ki, hanem a város lobogóját.

Sándor János belügyminiszter kijelenti, hogy ha véletlenül a város színei megegyeznek a román színekkel, nem azért tűzik ki, hogy a város mellett tüntessenek, hanem hogy a magyar államiság ellen demonstráljanak. Ezt pedig a kormány nem fogja eltérni.

Pop-Csicsó rövid viszonzválasza után a Ház a választ tudomásul veszi.

VÁRMEGYEI ÉLET.

Közigazgatási bizottság gyűlése.

F. hó 10-én Szász József főispán elnöklése alatt tartott gyűlésen a választott tagok közül jelen voltak: Zeyk Dániel, Zeyk Kálmán, dr. Márku Izidor, Török Bertalan, Gáspár János, dr. Szász Pál.

Br. Baffy Kázmír alispán jelenti, hogy a fősorozás az alvinczi, kisenyedi, verespataki, magyarigényi, marosujvári, balászfalvi járásokban és Abrudbánya városban lett megtartva elég jó eredménnyel.

Május 15-én a szancsali hegyen levő kőkeresztre, 23-án a vézai temetőben egy szilvafára egy román színű zászló volt kítűzve, melyeket a csendőrök levettek. Május 23-án reggel 4—5 óra között Balászfalván a gör. kath. érseki templom egyik toronyán szintén román színű zászlót talált kítűzve a csendőrjárat, mit a korai órák daczára a konviktusban lakó tanulók a főtérre kicsődülve eljénzt és annak levétele ellen zajongással tiltakozott és tüntetett. A csendőrség a zászlót levétette, a tömeget szétoszlatta, miközben egy tanulót és két földmives legényt letartóztatva, a fősolgabíróhoz kísért, hol el is lettek itelve kihágásért. A tömeg szétoszlátása közben testi sértések nem fordultak elő. — Május 31-én dr. Marcsák János gyulafehérvári ügyvéd és társai népgyűlés tartását kérték engedélyezni. A gyűlés, mivel azon egyik szónok egy szentesített törvény ellen izgatóbeszédet tartott, fel lett oszlátva. Ez alkalommal 5 tényleges szolgálatban álló katona a gyűlésen való részvétel miatt le lett tartóztatva és a várpáraucsnokságnak átadottak. A közigazg. ügymenet rendez.

Cirner Ákos II. főjegyző, Horváth József aljegyző, dr. Enyedy Jenő gyakornok több közígy. ügyet adtak elé. Dr. Jeny Elek árvaszéki elnök jelentése szerint az ügymenet rendez.

Dr. Dobozy Vilmos főorvos jelentése szerint a májusi egészségügyi állapot valamivel kedvezőbb volt. Született 747, meghalt 494 egyén. Fertőző betegségek közül főleg hasihagymáz (48 beteg, 5 meghalt), hökhurut (132 beteg, 6 meghalt) volt elterjedve. A megyei kórházban kezeltetett 126 beteg, meghalt 6, ápolás alatt maradt 50.

Hegedűs Ferenc pénzügyigazgató jelenti, hogy 2.161,636 kor. 98 fill. egyenes adóból májusban 118.448 kor., ez évben: 350.426 kor. folyt be; tartozás: 1.811,210 kor. 98 fill.

Dániel Imre kir. ügyész jelenti, hogy fogházak állapota rendez.

Dr. Berze Nagy János s.-tanfelügyelő jelenti, hogy több tanintézetet vizsgált meg. A miniszter elrendelte, hogy a kisedővődák és népiskolai építkezések ügyeit a K. B. az államépít. hivatal, a f. főorvos és a kir. tanfelügyelő közbejöttével bírálja meg.

Albert Iván kir. épít. hiv.-főnök jelenti, hogy a közutak megfelelő állapotban voltak. Gyulafehérvárt a főtér és a vasúti pályaudvar közti ut rendezve lett. Karácsonfalván nagy hegyecsuzamlás miatt 60—84 m. hosszban az uttest 2—3 m. lesüllyedt; a helyreállítás munkába vétetett. A Sebes vize elhagyta medrét és a lámkeréki és alvinczi árterületekre tört át, több száz hold termő földet árasztva el. Máj. 26-án történt fellegszakadás a toporcsai patak nagy hidját rongálta meg. A cselnai patak áradása sok kárt tett. A fedanyag-szállítások folyamatban vannak.

Szekeley Károly főállatorvos szerint az állategészségügy rendben van.

HIREK.

— **Kinevezés, nyugdíjazás.** A pénzügyminiszter Sándor Ignác nagyenyedi kir. adóhivatali főpénztárnokot ideiglenesen nyugdíjazta. Helyébe pénztárnokká Borbély Albert eddigi főellenőrt s ennek helyébe ellenőrré Nagy Antal főtisztet nevezte ki. Ugyancsak kinevezte a Marosujváron újonnan felállított s működését folyó évi július hó 1-én megkezdő kir. adóhivatal személyzetét és pedig Durny Milán pénztárnok, Szász Dénes ellenőr, Frank Géza, Eger János és Jakab Andor áthelyezésével.

— **A megyei közkórház építése.** Lapunk közölte először annak idején, hogy a belügyminiszter megyei közkórházunk kibővítésére 200 ezer koronát engedélyezett. A kórház építésének ügye most már annyira haladt, hogy vármegyénk alispánja az árlejtest is kihirdette. Épül egy új sebészeti pavillon, fertőzőbeteg pavillon és hullaház; ezeket még ebben az évben tető alá kell hozni. Az átalakítással épülő belgyógyászati pavillon, felvételi és gazdasági épület jövő év novemberben legyen készen. A terveket Vida Arthur budapesti műépítész készítette. Az árlejtes július 11-én lesz az alispáni hivatalban.

— **Czellővő versenyt** tart a tordai áll. főgimnázium és a Bethlen-kollégium főgimnáziumának és tanítóképzőjének ifjusága folyó hó 14-én, vasárnap délután 2 órakor a katonai lövőtéren. A szülőket és érdeklődőket ez uton hívja meg a verseny rendezősége.

— **Eljegyzés.** Schwarcz Jenő az Enke káveház tulajdonosa eljegyezte Mendel Gina kisasszonyt, Mendel Sámuel bájos leányát Miriszlórról. (Minden külön értesítés helyett.) 228 1—1

— **A fősorozás** Nagyenyed városában e hó 17-én, szerdán lesz a városi Óvoda épületében. A nagyenyedi járási soroást 18-án ugyanitt tartják meg.

— **Medárd-napi eső.** A néphit szerint ha Medárd-napján eső esik, akkor 40 napig folyton esős idő lesz. A májusi sok esőzés után csöppet sem biztató ez a jóslat, nem pedig most, mikor június 8. óta csakugyan mindennap eső van.

Nagy Lajos temetése.

Nagy Lajos elhunyt ny. képezdei igazgató temetéséről, lapunk múlt számában, lapzárta miatt csak röviden emlékezhetünk meg. De lehetetlen meg nem emlékezni azokról a beszédekről, melyek a temetés alkalmával elhangzottak. A gyászháznál Jancsó Sándor ref. lelkész, a templomban Nagy Károly egyházkerületi főjegyző, mindketten a megboldogult tanítványai, mondottak tanítványi és baráti szeretettől áthatott remek beszédeket. A sirnal Lázár István, a kollégium rektor-professzora, bucsuzott a kollégium derék és hű szolgálóját. Bucsúszavai így hangzottak:

Az elmulás szele jár körülöttünk, gyászos közönség! Napról-napra szegényebbek leszünk hol egy örömmel, hol egy reménységgel.

Szegényebb lett a Bethlen-kollégium. Egy hűséges gyermeke ismét elfaradt s az édes anyja, ime! ágyat vetett az ő pihenni vágyó gyermekének. A ki 62 év alatt itt játszott mint gyermek, itt álmódott mint ifju, s itt dolgozott mint férfi derekasan, becsülettel, jósággal, szeretettel és dicsőséggel a szomszéd kurián.

Szegényebb lett egy jóbaráti kör, mely tisztelve, barátsággal övezte az ő kedves egyéniségét, minden diszharmoniatól, minden nyereségtől irtózó diszkrét, előzékeny, udvarias, uri lelkületét.

Szegényebb lett az egész város, melynek ügyei és fejlődése iránt, mint minden szép és nemes dolog iránt, meleg szeretettel, lelkesen érdeklődött.

Bizony szegényebbek leszünk mindegyre. Csak a történelem gazdagszik a múltban szerzett érdemek emlékeivel. Csak a kegyelet gazdagszik, mely eljárogat ezen emlékeket tisztelni s belőlük tanulságot és lelkesedést meríteni, Csak a föld gazdagszik a beléje hantolt drága értékekkel.

Az elmulás intó szele jár körülöttünk. A virág elhervad, a hur elpattan, az élet fonala megszakad.

A virág elhervad, csak az illata marad meg, és felemelkedik a magasba, mint áldozat, melyet a szent természet mutat be alkotójának.

A hur elpattan, csak a melódia és az ebresztett hangulat marad meg, tovább él, működik és termékenyít a lélekben.

Az élet fonala megszakad, de a kötelesség, hűség és szeretet munkái megmaradnak és áldást osztanak az egymásután következő nemzedékek végtelen sorozatában.

Mikor utoljára találkoztam veled, szívfejdalmakról panaszkodtál. Igeu a jó szívek az a sorsa, hogy örömet, elégedettséget, boldogságot hintsen mindenfelé. De a jó szívnek az is sorsa, hogy érzékeny legyen, részvétellel legyen, fájjon és szenvedjen, mikor ezt a törekvését már nem teljesítheti. És az a sorsa, hogy egyszer nagy fájdalmat okozzon épen azoknak, kiknek az életére, örömére, bánatára mindig csak szeretettel sugárzott.

Egyszer, mikor dobogni megszűnik.

A kik csak itt vagyunk körülötted, hogy utolsó bucsút vegyünk tőled, mindnyájan szenvedünk. Mert mindnyájan szeretünk tégedet.

Berson Summivarok a legjobb

A szeretet hintette be virággal utolsó utadat és pihenő helyedet; a szeretet könyveit homályosítja el szemünket. S ha minden elmúlik is, a szeretet él mindörökké. Ilyen halál nem az élet tragikuma; ilyen halál az élet megdicsőülése.

Nyugodjál békén! A legszebbet, a mit ember egy élet munkájával, egy szív jósgával kivivhat, te kivitad magadnak: társaidnak, barátaidnak, tanítványaidnak, tisztelődnek, mindenkinek a szeretetet és tiszteletet áldó jó emlékezetét.

Az édes anya szerető karjai közé várja elfáradt gyermekét örök pihenésre, örök megdicsőülésre.

Kedves jó barátunk Isten veled!

* **Görög Henrik** okl. dentist betegség miatt augusztus 1-ig elutazott. 224. 2—

* **Egy sorozat művészies reklám** bélyegeket adtak ki a Bersonművek Budapest VII., a melyek mindenkinek ingyen megküldetnek egy 5 filléres levélbélyeg be- küldése után.

— **Bíróválasztás.** Lőrinczrévén az elhalt Moga András községi bíró helyébe Lovász Jánost választották meg e hó 5-én.

— **Rendőrség detektívje.** A vidéki rendőrségek egymásután tesznek eleget a belügyminiszter azon intézkedésének, hogy a rendőrségi államsegélyből polgári biztos vagyis detektív-állás szerveztessék a vidéki rendőrségek kötelékében. A napokban Nagyenyed város tanácsa is pályázatot hirdetett a detektív-állás betöltésére és így mielőbb detektívje lesz városunk rendőrségének. Ez kétségtelenül a vidéki rendőrségek fejlesztése és a sikeresebb nyomozásnak nagy elősegítője.

— **Felszámolás.** Az Agrár takarékpénztár marosvásárhelyi czég marosújvári fiókját beszüntetve — azt Nagyenyedre tette át, átvevén az általános takarékpénztárt, mely így felszámol és beolvad az Agrár takarékpénztárba.

— **Ebzárlat.** Szardán egy veszett kutya egy embert megmarta. A kutyát elfogták és kiirtották. A rendőrkapitány nyomban 40 napos ebzárlatot rendelt el. A kutyákat szájkosárral kell ellátni és utcáin is csak pórázra vezethetők. Másként az utcán talált kutyákat elfogják és kiirtják. A kik rendelkezés nem alkalmazkodik, a törvény szerint kihágásért megbüntetnek.

— **Tűzoltóink jólelkű támogatói.** A husvéti mulatság védnökei közül utólagosan még a következők szíveskedtek anyagilag támogatni: Putnoky József 20 koronával, Klemm Miksa és dr. Kovács János 10—10 koronával, dr. Ács Jenő, Barabás Károly, Bartha Zsigmond, Rapaport Henrik és Wohner Rudolf 5—5 koronával, Fodor Károly 3 koronával, Ilyés István, Puskás József 2—2 koronával, Diószeghy Lipót 1 koronával. Fogadják az Egyesület hálás köszönetét. A mulatság részletes számadásáról a közönséget rövid időn belül tájékoztatjuk. A parancsnokság.

— **Abrudbányán** az elmúlt héten avatták fel a polgári iskoláj épületét. Némethy Samu igazgató ismertette az iskola történetét. Nehéz János kir. tanfelügyelő az iskola jelentőségéről beszélt, Incze Antal polgármester a város nevében átvette az iskolát, végül Pelachy Ferencz bányatanácsos beszélt a nap jelentőségéről.

— **Új polgári iskolai tanítóképző.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök, mivel terjedelmes egyházmegyéjében nincs, sőt az ország keleti és déli majdnem fele-részében sincs polgári iskolai tanítóképző, azért a sz. Ferencz-rendi nővérek nagyszabású tanintézetében nyilvános jellegű polgári

iskolai tanítóképző intézetet állít föl, amely f. év szeptember 1-én megnyílik. A főlvetel pályázat útján történik, a főlserelt folyamodványok f. évi július hó 15-éig az intézet igazgatóságához küldendők. A növendékek bennlakók vagy bejárók lehetnek. Bennlakási havidíj 40 korona. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az igazgatóság.

— **„Erdélyi Figyelő”** czimvel társadalmi, népirodalmi, közgazdasági és kritikai folyóirat indult meg Desen Egyed Zoltán, dr. Hegyi István, Kállay István és dr. Miklóssy József szerkesztő-bizottság szerkesztésével. A folyóirat havonként kétszer jelenik meg. Mint a végvidéki magyarság összeforrasztására, az idegen népek megszállta határhavasok hideg fuvalatán elhunyni készülő magyar tűz élesztésére és fellobogtatására őrhelyet vevő lelkes magyarok még akkor is jogot formálhatnak a magyarság támogatására, felsegítő erejére, ha lelkesedésükön, erős magyar érzéseiken kívül más erősségük nem volna. Pedig van, mert az írók legjava írja cikkeiket. Kapható helyben is az újság-elarúsítóknál.

Edison fényjáték színház

E hó 14-én

vasárnap 2 nagy előadás d. u. 5 és este 8 kor.

A mozivilág óriási szenzációja!

Páris gyermeke.

Társadalmi dráma 6 felvonásban. Írta: Dural Armond. A mozivilág ugyszólván a legnagyobb alkotását mutatja be e nagyszerű műben. Kossuth Ferencz fejedelmi temetése. Hossza 500 méter. A legsikerültebb felvételek egyike. A kitérőfelvétel tartalma: 1. Müller báró professzor utolsó látogatása Kossuth Ferencznel. 2. A halott-látogató vendégek. 3. Kossuth Ferencz halálós ágyon. 4. Kossuth Ferencz 40 éves korában. 5. Kossuth Ferencz legutolsó arcképe. 6. A függetlenségi párt Kossuth özvegyénél. 7. Kossuth Lajos Tódor és Kossuth Ferencz. 8. Pally titkár meginterjúvolják a riporterek a végrendelet dolgában. 9. Az ideiglenes ravatal a pártvezér lakásán. 10. Kossuth dolgozó szobája. 11. Kossuth ravatala a Nemzeti Múzeumban. 12. Küldöttég részvét-tisztelése. 13. A gyászbeszéd és bucsuztatás a ravatalnál. 14. A temetési gyászmenet. 15. Kossuth-mauzóleum, ahol Kossuth Lajos pihen. 16. Bucsuztató a sírnál. 17. A sírbahelyezés stb. stb. — Tisztelettel az igazgatóság.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

6336—914. alisp. sz.

Tárgy:

A verespataki járási orvosi állás pályázati hirdetemnye

Pályázati hirdetemnye.

Alsó-Fehér vármegyében, a verespataki járási orvosi állás üresedésben lévén, erre ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazon orvostudorokat, a kik ezen állást előhajtják nyerni, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9. §-ban meghatározott minősítésüket és a tiszti orvosi vizsga sikeres letételét igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket Alsó-Fehér vármegye alispánjához 1914 évi július hó 18-ig bezárólag adják be.

Azok, a kik közszolgálatban állanak, kérvényüket hivatalfőnökjük, a kik pedig nem állanak közszolgálatban, azok a lakhelyükre nézve illetékes főispán útján kötelesek beadni.

Ezen járási orvosi állás 2000 (kettőezer) korona kezdő évi fizetés, 360 (háromszázhatvan) korona évi lakpénz és 600 (hatszáz) korona évi utiatalány élvezetével van egybe kötve.

Megjegyeztetik az is, hogy a verespataki járási orvos eddigelé a bánya társaspántári orvosi állást is elszokta nyerni, a mi évi 1100 korona fizetés, 600 korona drágasági pótlék, 240 korona utiatalány és 120 korona lakbér, összesen 2060 korona járandóságot jelent és valószínűnek tartom, hogy ezen szokás jövőben is fenn fog tartatni.

Nagyenyed, 1914. június hó 6-án.

229 1—2 Br. Bánffy Kázmír, alispán.

Marosújvári járás főszolgabírája.

2622—1914. közig. sz.

Pályázati hirdetemnye.

Alsó-Fehér vármegye marosújvári járásban a kutyfalvai körjegyző mellé rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhatják, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó hó 26-ig adják be. A választást folyó hó 30-án d. u. 4 órakor fogom megtartani, a kutyfalvai körjegyzői irodában.

Javadalmazás: 1. az 1913. évi XL. t. cz. alapján biztosított 1400 kor. évi törzsfizetés, 2. a községek pénztárából évi 80 kor. évi lakbér.

Marosújvár, 1914. június hó 10-én.

227 1—3 Binder, főszolgabíró.

1109—1914. közig. sz.

Hirdetemnye.

Alulírott, Urháza község képviselőtestületének megbízása folytán ezennel közhírré teszem, hogy a község tulajdonát képező községi korcsmaház nyilvános árverésen 1915. év január hó 1-től 1920. év december hó 31-ig terjedő 6 évi időtartamra haszonbérbe fog adatni.

Az árverés 1914. évi július hó 7-én d. e. 11 órakor kezdődőleg fog megejtetni Urháza községi bíró házában.

Az árverési feltételek érdeklődők által a felenyedi körjegyzői irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Felenyeden, 1914. június hó 8-án

226 1—1 Benkő Márton, körjegyző.

NESTLÉFÉLE
régbevált GYERMEKLISZT

Próbadozokat, valamint orvosi riportot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ** czég WIEN, I., Biberstrasse. 116 P. 130

lehet beszerezni
kifogástalan minőségű
Gyümölcsfaanyagokat
Gyümölcs és Sétányfakát
Sima gyökere és oltott
SZŐLÖVESSZÖKET.
Árjegyzéket ingyen küldenek

FISCHER és Tszai
faiskolák és szőlőültvénytelepek
Tulajdonosok: ifj. AMBRÓSI M. és Fischer L. örököszei.

Kiadó üzlethelyiség!

A Nagyeneydi Általános Bank és Takarékpénztár R-T. fő-téri üzlethelyisége átköltözés folytán július 1-ével kiadó.

Értekezhetni a bank helyiségében az üzleti órák alatt. 211 6--

Steckenpferd-liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosságra. Ügyeljen nyomatekosen a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 filléret kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. — Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (70 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására. 108 12-40

Elismert legjobb gyártmányok

Lingner György

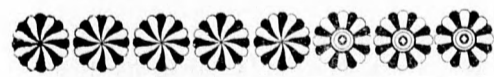
nagyeneydi szövőgyárából

előírt gyári áron kaphatók

a gyári raktárban Szentkirály-utca 106. sz.

Ifj. Mészáros János és Társánál Főtér

és a Fogyasztási szövetkezetben

MŰTRÁGYÁT (16% káliumsuperphosphat)

állandóan raktáron tart WINKLER JÁNOS, Nagyeneyden.

A „Nagyszzebeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10--50 évi időtartamra nyujt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények Lingner György ur által nyujtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyeneyd. Telefon 15.

255

Felszeg-utca 29. sz. alatt

kiadó telek, két szoba, konyha, istálló, kert, udvar 300 korona Szent-Györgytől egy évre. 72

Olcsó tüzelőanyag.

Tölgyfa-hulladék és forgács mint a múlt évben, egy csomó a fatelepen 6 korona, házhoz szállítva 7 korona.

Klemm Pál.

109 14-v

Fogak

fogsorok, platina és arany-koronák, hidmunkák, csapfogak, tartós fogtömések legmodernebbül és legolcsóbban fogműtermemben készülnek.

Mivel a technikai munkát is magam végzem, módomba áll a rendeléseknek leggyorsabban eleget tenni. Vidékiek megvárhatják. Sürgős műfogjavítások néhány óra alatt eszközölhetnek.

VOGEL SAMU
vizsgálóztott fogtechnikus
Nagyeneyd,

Kossuth Lajos-u. 7. sz. Szeidl-ház, az emeleten

Gyermekeimnek nem adok elesztővel készített tésztákat, ferdjem, ki gyermekorvos, határozottan ellensége az ilyeneknek. Mint-hogy azonban a kicsinyeknek a tészta kell, lepényt, tortákat s felfujtat Dr. Oetker-féle sütőporral készítek nekik. Vacsorára gyermekeim tejből és tojásból puddingot kapnak, mit a kitűnő Dr. Oetker-féle pudding-porokkal készítek el, vagy pedig erémet Dr. Oetker-féle dibona-crém-porral. Változatosság kedvéért kicsinyeimnek időközönként Dr. Oetker-féle vörös darát adok, mi egy kitűnően frissítő utóétel. Mind-ezen ételek izletesek, táplálók és last not least voltak daczára olcsók. 68 I.

Nagyeneydi Kisegítő Takarékpénztár R-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénz-intézetek részvényeire. Törlesztéses kölcsönöket nyujt földbirtokokra. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága és lejáratára szerint a legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Vásárol és elad értékpapírokat napi árfolyamon. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket kevés őrzési díj mellett. Betéteket elfogad betétkönyvecskére és folyó (csekk) számlára. — Állandó betétek után magasabb kamatot fizet. Rész-elfizetésre elad mindennemű tőzsdén jegyzett értékpapírt az 1883. évi XXXI. t-oz. alapján. Bevált szelvényeket és idegen értékeket.	Tartalékok 500.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.	Az átutalási rendszer általánosítása érdekében ajánlja csekk-fizeteit folyó-számla tulajdonosok részére.	Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

Nyomatott a Nagyeneydi Könyvnyomda és Papírárugyar Részvénytársaság villamos üzemű könyvnyomdájában Nagyeneyden.